

Adolf Hitler, nazismen og starten av andre verdenskrig

Hitler var født i Østerrike i 1889. Som 19-åring flyttet han til Wien. Der forsøkte han seg som kunstmaler, men kom ikke inn på kunstakademiet. Mangel på suksess gjorde Hitler bitter. Han begynte å hate overklassen og kommunistene, men framfor alt la han jødene for hat. I 1913 flyttet Hitler til Tyskland.

I 1919 ble Hitler medlem i Det nasjonale sosialistiske tyske arbeiderpartiet (NSDAP). Partiet var lite, og Hitler ble snart valgt til leder. Nazipartiet bygde politikken sin på tanker i nazismen.

Nazistene skilte mellom "overmennesker" og "undermennesker" og mente at andre folkegrupper var mindre verd enn dem selv. De mente for eksempel at "den ariske rase" som bestod av blonde nordiske mennesker, var bedre enn andre raser - de var "overmennesker". Hatet deres gikk mest ut over jødene som ble beskyldt for å ville ta makta over hele verden.

I 1923 forsøkte Hitler å overta makta i Tyskland. Han prøvde å gjennomføre et kupp, men mislyktes. Hitler ble satt i fengsel. Der skrev han boka «Mein Kampf». I den kom han med tanker om Tysklands framtid.

I 1930 nådde den økonomiske verdenskrisen Tyskland. Folk ble arbeidsledige, og misnøyen økte. Hitler utnyttet denne situasjonen. Han henvendte seg til alle grupper i samfunnet. Ved valget i 1930 fikk NSDAP stor oppslutning. Tallet på velgere steg fra 800.000 stemmer i 1928 til hele 6,7 millioner stemmer!

Hitler ville skape et nazistisk Tyskland. Han kalte dette landet «Det tredje riket». I 1933 ble Hitler valgt til rikskansler. Før valget skremte nazistene folk med gateterror, vold og drap. De hisset til angrep på jøder, sigøynere, homofile og kommunister. Mange tyskere stemte på Hitler i ren frykt.

Straks Hitler hadde overtatt makta og ble rikskansler, skrev han ut nyvalg. Like før valget brant riksdagsbygningen i Berlin. En ung kommunist ble tvunget til å tilstå. Hitler fikk anledning til å fortelle verdenspressen om kommunismen. Mange kommunister ble drept, fengslet eller sendt til konsentrasjonsleirer. Fra nå av var det vanskelig å kjempe mot nazismen.

Adolf Hitler, nazismen og starten av andre verdenskrig

Riksdagen vedtok et forbudt mot å stifte nye politiske partier. Slik fjernet Hitler all politisk motstand. Det hemmelige politiet **Gestapo** arresterte alle motstandere.

I 1935 trappet Hitler opp **jødeforfølgelsen** med de såkalte *Nürnberglovene*. Her mistet jødene sine borgerlige rettigheter. Det ble blant annet forbudt for jøder å gifte seg med tyskere, og for jødiske barn å gå på samme skoler som tyske barn. Diktaturet var nå innført. **Der Führer** hadde alt makt.

Krystallnatten

I november 1938 ble en tysk diplomat skutt og drept i Paris. Morderen var en ung jøde som var fordrevet fra Tyskland. Reaksjonen i Tyskland var voldsom. Nazistene brente synagoger og ødela forretninger over hele landet.

Natten til 10. november 1938 fikk navnet *Krystallnatten*. Det var på grunn av alt glasset som ble knust i butikkvinduer i forretninger som var eid av jøder.

Etter denne natten ble situasjonen for jødene verre. Etter hvert måtte jøder over seks år gå med en gul stjerne – **dauidsstjerne**. Alle skulle kunne se at de var jøder.

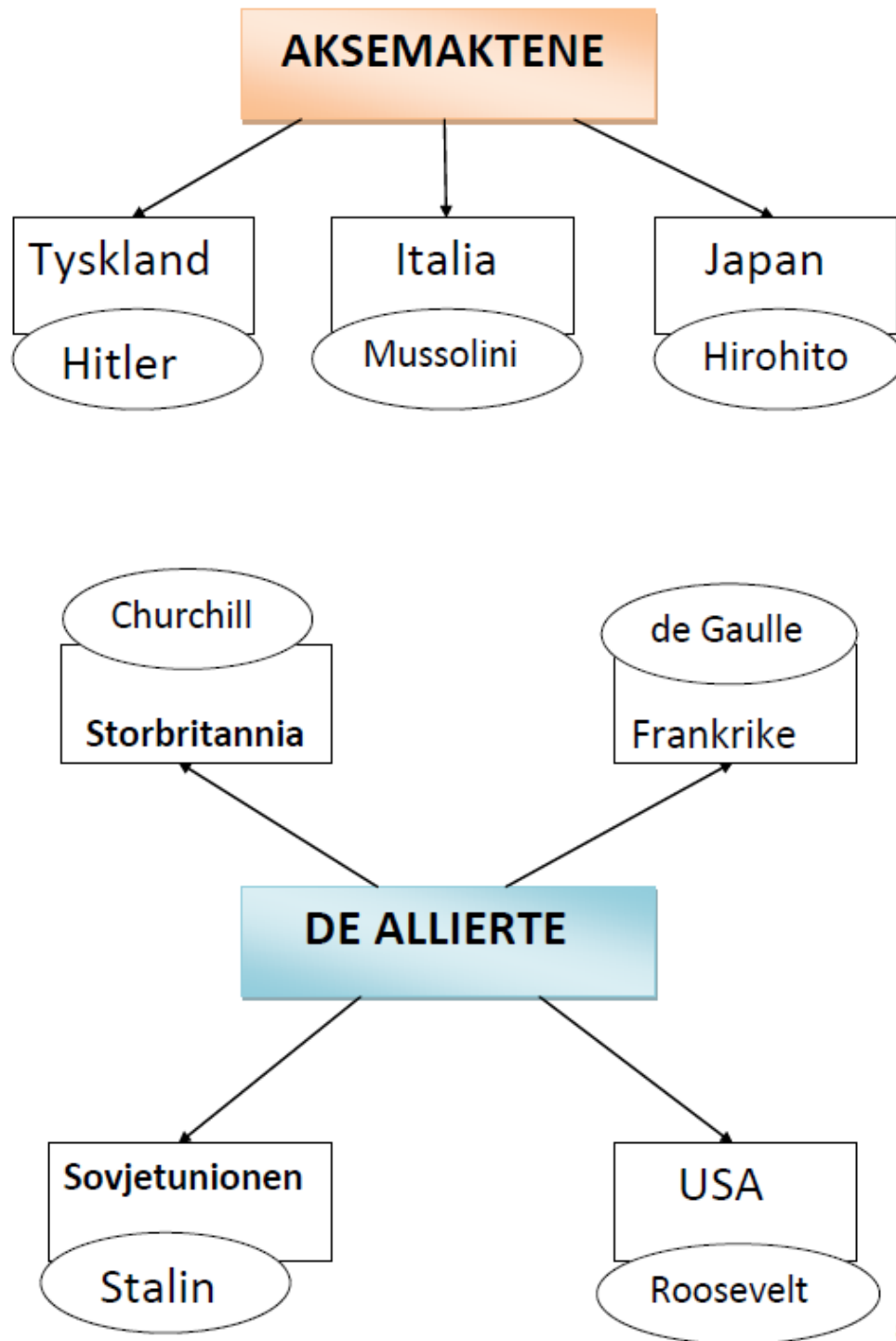
Hitler okkuperer nabolandene

Hitler ville gjenreise Tysklands ære etter første verdenskrig. Landet skulle igjen bli en stormakt. Utvidelsene av det tyske riket skulle starte i øst. I 1938 truet Tyskland Østerrike med krig. Regjeringen ville at Østerrike skulle bli en del av Tyskland. Andre land protesterte, men Hitler fikk det som han ville.

Samme år krevde Tyskland *Sudetområdet* av Tsjekkoslovakia. Der bodde det tyskere. Storbritannia og Frankrike ønsket fred og godtok at Tyskland fikk Sudetland. Hitler lovet at han ikke skulle kreve mer land. Men Hitler brøt løftet sitt og i 1939 erobret Tyskland resten av Tsjekkoslovakia.

Den 1. september 1939 ble Polen angrepet. Polakkene gjorde hard motstand i tre uker, men hadde ikke en sjanse mot den tyske overmakta. To dager senere erklærte Storbritannia og Frankrike krig mot Tyskland. Den andre verdenskrigen var i gang!

Tyskland og Sovjetunionen delte Polen mellom seg. Alle trodde at Tyskland ville angripe Frankrike etterpå. Men natt til 9. April 1939 gikk Tyskland til angrep mot Danmark og Norge. Danmark måtte gi seg etter noen timer, mens Norge kjempet i 2 måneder.

Kilder:

Lærer: Gabriela Hetland, Sandnes Læringscenter, Læreverk: Kosmos 9, Adolf Hitler, nazismen og starten av andre verdenskrig.